

VERPAKKINGEN

Verpakken
kan een STUK
duurzamer

Overheden, retail en ook consumenten willen steeds meer af van plastic wegwerpmaterialen. De sierteelt is sterk afhankelijk van het gebruik van plastics in de verpakkingen van bloemen en planten. Hoe groot is de berg plastic die de sierteelt de wereld in stuurt? En waar moeten alternatieven aan voldoen?

De plastic soep is de laatste tijd veel in het nieuws geweest. Op het journaal komen regelmatig beelden voorbij van wolken plastic in de oceanen en van dode dieren met hun maag vol kleurige brokjes. Dat zet veel mensen aan tot nadenken.

Op een wereldkaart die National Geographic voor het juni-nummer heeft laten maken is te zien dat de plastic soep vooral afkomstig is uit Aziatische landen, gevolgd door Zuid-Amerika en Afrika. De vervuiling vanuit Europa en Noord-Amerika is relatief gering.

Maar ook in Europa neemt de vervuiling met plastic toe. Dat komt mogelijk doordat China begin dit jaar zijn grenzen heeft gesloten voor allerlei soorten afval. Daardoor ontstaat in West-Europa een overschot dat niet zo snel kan worden verwerkt. Er wordt weer meer gestort, want dat is het goedkoopst, meldde het Financieele Dagblad vorig weekend.

In Nederland en Duitsland staat de afvalverwerking op een hoog niveau. Ongeveer 40% van het plastic wordt gerecycled. Eigenlijk is dat nog best weinig. Dat komt doordat er zo veel verschillende soorten en kwaliteiten plastic zijn. Recyclen lukt het beste in een gesloten circuit, meestal op basis van statiegeld, zodat fabrikanten kunnen voorkomen dat de verschillende soorten plastic worden vermengd. Het klinkt dus sympathiek om te recyclen, maar in de praktijk komt daar niet zo veel van terecht.

De zwarte PS-trays en PP-potten, die in de sierteelt veel worden gebruikt, worden in het huisvuil niet gerecycled. Dat heeft er mee te maken dat sorteercamera's zwart plastic niet herkennen.

In sommige exportgebieden, zoals Oost-Europa en Rusland, is het veel slechter gesteld met de afvalverwerking. Vaak wordt er niet eens vuilnis opgehaald. „De kans dat plastic verpakkingen daar illegaal worden gestort is heel groot”, zegt Harmen Spek van de Plastic Soup Foundation. „Dat is iets waar we bij de export vanuit Nederland rekening mee moeten houden.”

Verandering

De Europese Commissie wil het gebruik van eenmalige plastics tegengaan. Plastic rietjes en wegwerpbestek gaan als eerste in de ban, waarna andere maatregelen zullen volgen. De Nederlandse overheid steunt dit beleid, en voorlopers in het bedrijfsleven gaan hierin mee.

Ook verschillende Britse retailers willen in de komende jaren minder plastic gaan gebruiken voor verpakkingen, te beginnen met verse producten. En in Duitsland wordt per 1 januari een nieuwe Verpakkingswet van kracht, waarbij partijen die consumentenproducten op de markt zetten moeten gaan betalen voor de recycling van plastic. „Dit gaat ongetwijfeld effect krijgen op de wijze van verpakken”, denkt Manon Velt-huis, beleidsmedewerker van VGB. „Retailers zullen ook eisen gaan

Manon Velthuis, beleidsmedewerker VGB:

180 miljoen
PLANTENTRAYS
gaan jaarlijks
bij de vuilnis

'Consument hecht veel meer aan duurzaamheid dan vier jaar terug'

stellen aan hun leveranciers." Uit onderzoek van VGB, RFH en BBH, dat dit najaar naar buiten komt, blijkt dat Europese consumenten 'duurzaamheid' steeds belangrijker vinden bij de aankoop van bloemen en planten. „Dat is echt een verandering”, vindt Velthuis. „Bij ons vorige onderzoek in 2014 was dat in veel landen amper een thema.”

En volgens een eigen enquête van FloraHolland vindt 80% van de kwekers en klanten verduurzaming van verpakkingen belangrijk.

180 miljoen trays

Als verpakkingsmateriaal is plastic moeilijk weg te denken. Ook de sierteeltsector stuurt grote hoeveelheden de wereld in: trays, potjes, hoezen, clips, stokjes en folie. Alleen al van de Normpack plastic trays worden er jaarlijks 180 miljoen verspreid door Europa.

Maar het gaat niet alleen over plastic. Ook karton kan voor grote hoeveelheden afval zorgen. Steeds meer exporteurs ergeren zich aan

de kartonnen opzetkragen voor bloemen, die de plastic opzetkragen vervangen. Vroeger werden deze kragen alleen voor exclusieve rozen gebruikt, maar tegenwoordig zijn ze een trend. Soms dienen ze ter bescherming van het product, maar vaak is het een marketingverhaal. In de veilingbox worden de opzetkragen er vaak af gehaald, en dan stapelt het afval zich op.

„Duurzaam verpakken bereik je niet door plastic te vermijden”, zegt Nynke Arntzen, verpakkingskundige van het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV). „De verpakking moet haar functie vervullen met alleen het nodige aan materiaal en energie. Het hergebruik of de recyclebaarheid moeten worden meegenomen in het ontwerpproces. Daarbij moet de focus op het product liggen. Immers, de milieu-impact van een product is gemiddeld 90%; van de verpakking is 10%.”

Dat werpt de vraag op: wat is duurzaam? Daar is geen eenvoudig antwoord op te geven. Duurzaam

betekent niet per definitie 'zonder plastic'. „Als het volledig wordt gerecycled is plastic eigenlijk heel duurzaam”, zegt Anne van Santen, projectleider bij Stichting Nederland Schoon. Alleen laat de recycling van plastic nogal te wensen over. Ook kunnen biologisch afbreekbare 'plastics' voor problemen zorgen in de afvalverwerking.

Wie gaat dat betalen?

Potplantenteler Freek van der Velden uit Delfgauw is zich aan het oriënteren op duurzame verpakkingen. Afnemers zijn hier ook mee bezig, merkt hij. Maar vaak zijn deze oplossingen nog duurder. „De vraag wordt: willen afnemers daarvoor betalen? Als ze zich kunnen profileren, dan mag het geld kosten. Maar wat gebeurt er daarna?” Oplossingen worden goedkoper als de hele sector er naar opschaaft, verwacht kweker Gertjan Sosef uit Honselersdijk.

TEKST EN BEELD **Joef Slegers**

A Preventie

B Hergebruik

C Recycling

D Energie

E Verbranden

F Storten

De Ladder van Lansink

De hiërarchie van afvalverwerking volgens de Ladder van Lansink, bedacht door de Nederlandse politicus Ad Lansink in de jaren '70. De beste oplossing is voorkomen van afval, de slechtste keuze is storten. Illegaal dumpen in de natuur is uiteraard nog slechter, maar dat valt buiten deze ladder. In sommige landen is dit echter nog wel de praktijk.

Belangstelling voor alternatieven neemt snel toe

'Elke maand nieuwe inzichten en oplossingen'

Vanwege de toenemende vraag uit de markt zijn diverse toeleveranciers op zoek naar alternatieve verpakkingen. „Er komen elke maand nieuwe inzichten en oplossingen bij”, zegt Gerard Bok, hoezingspecialist bij Van Iperen. Zelf probeert hij de markt in de richting van papier te sturen.

„Daar liggen de beste mogelijkheden. De grondstof is aan te planten, de blauwe container kent iedereen en de recycling van papier is heel goed op orde. Ik denk dat we in vijf jaar veel meer papier gaan zien.”

Bok merkt dat veel potplantentelers interesse hebben. Bij snijbloementelers is dat minder, omdat papier niet doorzichtig is en minder waterresistent. Over een jaar wil Van Iperen een analyse maken: wat is er mogelijk, en wat heeft zich al bewezen in de praktijk? Bok: „Dan pas beslissen we welke richting de juiste is.”

Handelaar Colorful Seasons heeft

gekozen voor papieren hoezen voor de potplanten. Het is een wat lagere hoes in vrolijke kleuren, die de bloemen goed laat zien. „De potten zijn nu nog van plastic, maar ook daar willen we naar duurzame producten”, zegt directeur Thom van den Ende. Zoals een kartonnen potje dat de consument samen met de plant in de tuin kan graven, of na de bloei in de gft-bak kan gooien.

Fabrikant Jiffy heeft drie jaar geleden de pot van veen en houtpulp verbeterd met waterafstotende wax. Daardoor zou een teelt van 12 weken geen probleem meer moeten zijn, mits de pot wat ruimte heeft en niet te nat wordt gemaakt.

De Duitse plantpotten-producent Pöppelmann ziet de oplossing in blauwe PCR (Post Consumer Recyclat) potten. Het voordeel van een kleur is dat het materiaal wordt herkend door de infrarood-camera's bij

de afvalscheiding. Bij zwart kunststof is dat namelijk niet te herkennen. PCR-polypropyleen bestaat uit 100% gerecycled consumentenafval. Volgens het Duitse kennisinstituut Cyclos, dat adviseert over recycling, is dit een prima oplossing.

John Grootcholten, voorzitter Decorum:

'Duurzaam is geen marktsegment, het is de toekomst'

Deze week brengt afzetcoöperatie Decorum een nieuwe lijn met verpakkingen voor potplanten op de markt: Feel Green. De trays zijn van karton, de hoezen van papier. „Klanten hebben niet om papier gevraagd, maar wel om een duurzame verpakking”, vertelt voorzitter John Grootcholten. „Dit is ons antwoord.”

Decorum noemt het een verplichting aan haar stand om te investeren in duurzaamheid. Zo wordt van alle deelnemers minstens FSI-certificering verwacht. Verpakking is een ander punt waar de coöperatie mee aan de slag wilde. Maar wat is het meest duurzaam, en wat sluit het beste aan bij de klant? „Het is dus van belang om met alle ketenpartijen in gesprek te gaan”, zegt Grootcholten. „We zien duurzaamheid niet als marktsegment, maar als de toekomst.”

De reden dat voor papier en karton is gekozen is, dat de afvalstromen in

heel Europa onder controle zijn. Dat geldt niet voor plastic. „Sterker nog, plastic afval kost onze klanten geld. Papier en karton niet”, zegt Gertjan Sosef, mede-eigenaar van potplantenkwekerij Ammerlaan-Sosef. Hij is een van de eersten die hun producten in deze verpakking in de markt gaan zetten. Ongeveer vijftien kwekers hebben interesse getoond of gaan ermee aan de slag. Decorum verwacht dat over twee jaar honderden producten in deze verpakking verkrijgbaar zijn.

De eerste tijd blijven deze verpakkingen naast de traditionele bestaan. „Maar dit gaat hard”, zegt Grootcholten. „Leveranciers ontwikkelen alternatieven die hetzelfde niveau hebben. De wetgeving gaat plastic steeds verder verbieden, en consumenten worden bewuster.”

Een papieren hoes heeft wel het nadeel dat hij 'een geheugen' heeft.

Een kreukel blijft zichtbaar, terwijl plastic strak blijft. Het potje blijft voorlopig nog van gerecycled plastic. „Dat wordt misschien de volgende stap”, denkt Sosef. „We moeten ergens beginnen. Zo gaat dat met duurzaamheid: het is nooit af.”

'STATIEGELD voor fust is normaal, maar voor trays nog niet'

Een van de simpelste manieren om de afvalberg te verminderen is 'meermalig gebruik'. Maar terwijl een statiegeldsysteem voor bloemenemmers de normaalste zaak van de wereld is, is dat voor plantentrays nog verre van ingeburgerd. Terwijl het helemaal klaar ligt.

In de fustpool van Royal FloraHolland zitten drie typen meermalig plantenfust: de rode en grijze tray en de Floratino. Volgens een onderzoek in opdracht van de veiling, uitgevoerd door Blonk Consultants, heeft een meermalige tray aanzienlijk minder effect op het milieu dan een eenmalige tray. Dit scheelt wel een factor drie tot vier; transport en wassen meegerekend.

Qua prijs ontlopen ze elkaar niet veel. De huur van bijvoorbeeld een Floratino bedraagt 16 cent voor de aanvoerder en 16 cent voor de afnemer. Dat is gelijk aan de 32 cent

die een eenmalige tray kost. Bij de meermalige tray zit dan nog wel statiegeld, maar dat komt terug.

FloraHolland schat de verhouding van eenmalige en meermalige trays op 90:10. Het gebruik van meermalige trays is de laatste jaren niet meer gegroeid. „We willen dat gebruik graag stimuleren”, zegt Jacco Duijndam, consultant logistieke middelen. „Maar het statiegeldsysteem en de retourstroom worden als lastiger ervaren. Dat blijkt uit een enquête die we in 2017 hebben gehouden.”

Exporteur Frans Timmermans uit Wijk en Aalburg vindt dat een vreemd argument. Hij heeft de Floratino tray ontwikkeld en enkele jaren geleden verkocht aan FloraHolland. Zelf werkt hij er al 25 jaar mee. „Eenmalige trays zijn er in honderd varianten. Van de Floratino zijn slechts vijf varianten nodig om de hele markt van potmaat 7 tot en met 17 cm af te dekken. Bovendien bieden ze in de winkel een veel uni-

former aanblik. Je kunt ze netjes stapelen en terugsturen.”

De handelaar zegt nooit problemen te hebben gehad met het retourstelsel. „Wij exporteren tot 800 km en krijgen de trays altijd terug. Ook bijvoorbeeld uit Italië. Dus waarom zou retourneren een bezwaar zijn? Voor karren en bloemenfusten is het heel normaal dat ze terugkomen. De trays kunnen met dezelfde stroom.”

Volgens Timmermans wordt er in de keten te veel verdiend aan eenmalige verpakkingen. Dat zou een grootschalig gebruik van meermalige trays in de weg staan.

„Het systeem voor meermalige trays functioneert goed en het is klaar voor de markt”, zegt Jacco Duijndam van FloraHolland. „Maar uiteindelijk bepaalt de klant waarmee gewerkt wordt. Stappen in duurzaamheid moeten we dus met de hele keten zetten.”

TEKST en BEELD **Joef Slegers**

'Het systeem voor MEERMALIGE trays functioneert goed'

Kalanchoë's in de meermalige rode trays op weg naar de handel. Volgens Royal FloraHolland vormen meermalige trays 10% van de handel.

Michiel van Veen, directeur Operations en supply chain bij Royal Lemkes:

'We willen een oplossing om grote stappen te zetten'

Exporteur Royal Lemkes maakt deel uit van de versnellersgroep die de sierteeltketen wil verduurzamen. Andere leden zijn Waterdrinker, Fleura-Metz, Dutch Flower Group en Royal FloraHolland. Samen vertegenwoordigen ze de helft van de Europese handel in bloemen en planten. Een van de thema's die ze onder de loep nemen is verpakkingen.

„Twee dingen vallen op: de lage recyclebaarheid van PS-trays en van zwarte PP-potten. Beide zijn dominant aanwezig in de sector”, zegt Michiel van Veen, directeur Operations en supply chain bij Royal Lemkes. Over enkele maanden wil het bedrijf een strategie presenteren. Wat dat wordt, wil Van Veen nog niet kwijt. „Eerst willen we onze ideeën verifiëren. We zoeken een oplossing die het beste is voor de sector, voor de wereld, en waarmee we grote stappen kunnen zetten. Dat hoeft niet per se

zonder plastic te zijn. Als je gerecycled plastic gebruikt, en dit weer recycleert, is het een prima grondstof.”

Zo'n keuze zal betekenen dat sommige oplossingen afvallen. Overigens gelooft Van Veen niet in 'one size fits all'. „De afvalverwerking is overal anders. We kunnen een oplossing voor Nederland niet zomaar overzetten naar de rest van de Europa. Ook verschilt een bloemist van een tuincen-traketen. Maar er zijn wel bepaalde uitgangspunten.”

Zelf probeert Royal Lemkes bewust om te gaan met afval. Zo wordt het afval in veel fracties gescheiden (foto). „De eerste stap is kijken waar je de hoeveelheid plastic kunt reduceren”, zegt duurzaamheidscoördinator Marieke Kessels. „Waarom omwikkel je elke deense kar met folie? Om te voorkomen dat uitstekend blad beschadigd raakt. Die bladeren vormen echter maar een smalle strook.

Je kunt dus ook alleen die strook omwikkelen; dat scheelt al de helft. Ook gebruiken we nu folie dat 30% dunner is. En er zijn veel producten die geen hoes nodig hebben, zoals compacte planten. Wat je niet gebruikt, hoef je ook niet te recyclen.”

Flora Späth, manager assortiment groen bij Intratuin:

'Voor de marketing hebben we geen hoes nodig'

De tuincen-traketen Intratuin werkt op verschillende terreinen aan duurzaamheid. Voor verpakkingen heeft de keten een werkgroep opgericht, die kijkt naar alternatieven voor plastic. „Tegenwoordig kost de verwerking van plastic afval geld omdat men het moet scheiden”, zegt Flora Späth, manager assortiment groen. „In de tuinbouw is de prijsdruk groot, en daarom worden veel goedkope trays van PET en PS gebruikt. Die zijn echter niet te recyclen als ze niet gescheiden worden ingezameld. Dan is de inkoop van trays weliswaar goedkoop, maar is de verwerking duur.”

Voor de trays kijkt Intratuin naar alternatieve materialen zoals papier, pulp of karton. Maar ook naar meermalige trays. „Omdat wij als Intratuin in een vrij gesloten circulair transport systeem zitten, zou dit wel een alternatief kunnen zijn.”

Ook gaat Intratuin meer afval

scheiden op de tuincentra. Dit naar aanleiding van de mantelovereenkomst die de keten heeft afgesloten met recyclebedrijven. „Het verpakingsplastic gaan we scheiden in drie soorten, die daardoor beter kunnen worden gerecycled.”

De consument echter gooit alle plastics bij elkaar. Daarom probeert Intratuin consumentenafval zo veel mogelijk te vermijden. „Soms is een hoes nodig om de plant te beschermen, maar vaak is dat ook niet het geval”, zegt Späth. „En voor de marketing hebben we geen hoes nodig. Vaak heeft 'geen hoes' zelfs de voorkeur omdat de klant de plant dan beter kan zien.”

De winkelketen is nog steeds op zoek naar de beste oplossing, niet alleen voor trays en hoezen, maar ook voor kweekpotten. Späth: „Het moet er leuk uitzien, milieuvriendelijk zijn, en planten moeten er goed in zijn op

te kweken. Het is niet zo dat we van alle kwekers verwachten dat ze deze of die pot gaan gebruiken. Het belangrijkste is dat we een goede oplossing vinden. Daarbij hoeven we niet per se de eerste te zijn. Het hele verhaal moet kloppen.”

Een alternatief ligt nog niet zo eenvoudig

Plastic, papier, biodegradable, of MISSCHIEN wel niks?

In de sierteelt zijn al diverse verpakkingen ontworpen die het milieu minder moeten belasten. Ook hebben veel bedrijven werkgroepjes opgericht die daarover nadenken. Dat blijkt echter nog geen inkoppertje te zijn. Alternatieven voor plastic hebben soms meer nadelen dan je op het eerste gezicht zou denken. Afbreekbare 'plastics' zijn bijvoorbeeld geen goede oplossing.

Een milieubewuste verpakking is een verpakking die goed te recyclen is. Dat is het geval als hij uit eenvoudige materialen bestaat en goed is uitgesorteerd. Karton met een plastic laagje is bijvoorbeeld moeilijk te recyclen. Een aantal oplossingen op een rij.

Minder of geen verpakking

De eerste vraag moet zijn: is een verpakking wel nodig? Dat is lang niet altijd het geval. Soms worden het alleen gebruikt om het product een luxe uitstraling te geven. De bekende kartonnen kragen bijvoorbeeld bezorgen sommige handelaren nogal wat ergernis. In de veilingbox moeten ze die kragen er af halen en zo blijven ze elke dag met een berg karton zitten. Verminderen van de hoeveelheid afval is dus stap één. Het product mag natuurlijk niet beschadigd raken, want anders is de milieuschade groter dan de winst.

Meermalig gebruik

Volgens onderzoek van Royal FloraHolland is de milieu-impact van meermalige potplantentrays veel lager dan van wegwerptrays. Toch worden deze nog weinig gebruikt. Kwekers en klanten zouden opzien tegen het stategie-systeem. In de praktijk levert dit echter geen problemen op. Bloemen-emmers worden immers op dezelfde manier gere-tourneerd.

Natuurlijke materialen

Potten uit natuurlijke materialen, zoals houtpulp en veen, zijn 100% afbreekbaar. De consument kan de plant met pot in de grond zetten. De nieuwe Jiffy-R2 is waterafstotend gemaakt met wax. Zo is een teelt van 12 weken mogelijk, mits de pot niet te nat wordt en

ruimte krijgt. Een andere mogelijkheid is om planten hierin te zetten voor ze de kwekerij verlaten.

Papier

Papier heeft het grote voordeel dat het voor 90% wordt gerecycled, en dat het in de natuur vrij goed wordt afgebroken. Het kan worden gemaakt uit FSC-gecertificeerd hout of van oud papier, dus de productie is redelijk milieuvriendelijk. Het best is om voor de bedrukking 'voedselveilige inkt' te gebruiken, aldus de Stichting Papier Recycling Nederland.

Papier heeft ook nadelen: de productie kost meer energie dan van plastic, het is niet doorzichtig, het kan scheuren en kreuken. Het mag ook niet echt nat worden. Er is veel ontwikkeling in papier- en kartonsoorten die beter waterafstotend zijn.

Afbreekbare
plastics zijn
GEEN goede
oplossing

Karton

Kartonnen trays lijken een goed alternatief voor eenmalig plastic. Voorwaarde is dat ze makkelijk zijn uit te vouwen en dat de beladingsgraad vergelijkbaar is met die van plastic trays.

Met de potten ligt het wat lastiger. Karton heeft het nadeel dat het tijdens de teelt nat en vuil wordt. Een mogelijkheid is om planten in plastic potten te telen en pas om te pakken naar karton als ze de kwekerij verlaten. Dan blijft het plastic binnen het bedrijf.

Wat geen oplossing is, is het aanbrengen van een plastic coating op het karton. Een combinatie van deze materialen is moeilijk te recyclen. Een waslaagje is geen bezwaar.

Plastic

Plastic is alleen duurzaam als het volledig wordt gerecycled. Van de normpack trays wordt 50% gerecycled in Nederland en Duitsland. Recycling is echter een ingewikkeld proces. Er bestaan zeven hoofdsorten plastic, en die zijn onderverdeeld in verschillende kwaliteiten. Gemengd aangeboden leveren ze een lage kwaliteit materiaal op, dat hoogstens is te gebruiken om vuilniszakken van te maken. Hoogwaardige materialen zijn eigenlijk alleen te recyclen in een closed

loop, zoals een statiegeldsysteem. De zwarte plastic potplantentrays van polystyreen worden helemaal niet gerecycled. Ze worden namelijk niet herkend door de sorteercamera's van afvalverwerkers.

Gekleurd plastic

Gekleurd plastic is makkelijker te onderscheiden bij de afvalscheiding. De infraroodcamera's kunnen dit materiaal namelijk herkennen, in tegenstelling tot zwart of donkerbruin. Volgens de Plastic Soup Foundation is gekleurd plastic echter geen oplossing. Wereldwijd wordt slechts 14% van het plastic ingezameld, waarvan slechts 2% in een closed loop. Het meeste afval wordt gestort, zelfs in Europa. Wel is er in Europa de afspraak gemaakt dat in 2025 minimaal 75% van het plastic moet worden gerecycled.

Bioplastics

Bioplastics zijn gemaakt van natuurlijke grondstoffen, zoals maïs of suikerriet. Het voordeel is dat er geen fossiele grondstoffen voor nodig zijn. Ze breken echter net zo slecht af als plastics uit olie; in de natuur doen ze daar ongeveer 400 jaar over. Een voorbeeld is de PlantBottle van Coca Cola, die voor 22,5% uit plantaardige plastics (PET) bestaat. Als ze voor 100% gerecycled worden binnen een statiegeldsysteem, is dit een goede oplossing. De Vereniging Afvalbedrijven heeft een voorkeur voor dit soort materialen. Wereldwijd wordt echter slechts een beperkt deel gerecycled.

Biodegradable plastic

'Biologisch afbreekbaar' klinkt heel milieubewust. Echter, afbreekbare 'plastics' breken in de natuur vrijwel niet af; en voor een industrieel composteringproces doen ze er te lang over. Een voorbeeld is het doorzichtige folie van poly-melkzuur (PLA). De Vereniging Afvalbedrijven wil niet dat deze materialen bij het groenafval terecht komen. Maar ook niet bij het gewone plastic, want daar verstoren ze het recyclingproces. De ontwikkelingen op dit vlak staan echter niet stil; mogelijk komen er op termijn materialen die niet schadelijk zijn voor het milieu.

TEKST en BEELD **Joef Slegers**

Hulp bij kiezen van duurzame verpakking

Het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) helpt bedrijven om een goede keuze te maken in hun verpakkingsmateriaal. De focus ligt niet alleen op verminderen van afval, maar ook op het nut van de verpakking. Op sectorniveau ondersteunt KIDV branches bij het opstellen van verduurzamingsplannen voor verpakkingen, bijvoorbeeld de tuinbranche en de Vereniging Bloemenveiling Nederland (VBN). De stichting is onafhankelijk en wordt gefinancierd door het Afvalfonds Verpakkingen. Meer informatie: www.kidv.nl